

Цей варіант, на нашу думку, може бути найбільш оптимальним з розглянутих, оскільки знімає обмеження конституційного права на судовий захист, а також ґрунтується на тому, що колізії у положеннях Конституції про юрисдикцію Конституційного Суду нема.

Література

1. Савенко М. Адміністративна юрисдикція судів — критерії визначення // Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України. — К.: Факт, 2003. — С. 506–512.
2. Організація судової влади в Україні: Перший аналіз нормативного змісту Закону України “Про судоустрій України” / За наук. ред. А. О. Селіванова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 112 с. — С. 9.

УДК 35.08

Л. Ніколаєва
канд. юрид. наук, доцент кафедри комерційного права
Київського національного торговельно-
економічного університету

ЗАВДАННЯ І ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ

Здійснення управлінської діяльності на рівні, що відповідає спрямуванню демократичних і ринкових перетворень в Україні, можливе лише за наявності у державного службовця достатніх правових знань. Створення в державному органі влади атмосфери правопорядку має передбачати не тільки усвідомлення його працівниками необхідності додержання законів, а і вміння реально їх втілювати у роботі з метою повної реалізації прав всіх учасників внутрішніх та публічних управлінських взаємовідносин.

Виключну актуальність набуття правових знань має насамперед щодо посадових осіб державних органів управління. Рівень цих знань, зважаючи на складний спектр управлінських правовідносин та тісну координацію в роботі багатьох органів влади, безпосередньо впливає на ефективність функціонування не тільки певного органу управління, а і загалом гілки влади.

На жаль, і досі не існує дієвої мотивації щодо оперативного та глибокого вивчення законів кожним державним службовцем. Продовжується практика користування у роботі переважно внутрішніми інструкціями, листами, розпорядженнями, які покладаються в основу прийнятих управлінських рішень, внаслідок чого останні, зазвичай, суперечать конституційним вимогам.

У той же час, ринкові перетворення створюють сильну мотивацію до вивчення права підприємцями, рештою громадян. Намагаючись досконало усвідомити зміст нових нормативних актів, вони звертаються до консультаційних відділів державних органів управління, посадових осіб функціональних відділів, де далеко не завжди отримують достатню за обсягом правову допомогу. Однією з причин такої незадовільної роботи з юридичними і фізичними особами є те, що не всі посадові особи спроможні дати кваліфіковане роз'яснення, грамотно прокоментувати правову норму і тим самим допомогти запобігти штрафним санкціям. Такий стан справ уповільнює розвиток ринку та провокує корупцію в Україні.

На мій погляд, сучасна правова підготовка державних службовців повинна враховувати певні особливості, на які слід зважати при підготовці лекційних курсів та практичних занять.

По-перше, на лекціях, практичних заняттях чи семінарах викладач повинен доводити прямий зв'язок між наявністю у працюючого правових знань і його потенційною спроможністю забезпечити творче, на належному рівні опрацювання управлінських рішень; здатністю до передбачення негативних для органу влади наслідків, а у разі їх виникнення — підготовки грамотних у правовому плані зауважень і пропозицій. Слухач повинен відчувати зв'язок між набуттям правових знань і його конкурентоспроможністю на ринку праці.

По-друге, при плануванні навчального процесу для категорії державних службовців, функціональні обов'язки яких тісно пов'язані із наданням певних дозволів, контролем, складанням протоколів про адміністративні правопорушення, значна кількість часу повинна виділятися на вивчення норм адміністративного права.

По-третє, навчальний матеріал слід пронизати аналізом сучасного права, висвітленням шляхів подолання колізійності окремих норм чинного законодавства і таким чином сприяти формуванню у слухача потягу до самостійної роботи із законодавчими актами.

По-четверте, на практичних та семінарських заняттях, скоротивши час на оціночну перевірку матеріалу, що був пройдений раніше, можна перейти до більш широкого застосування активних форм навчання: рольових та ділових ігор, розгляду реальних судових прецедентів.

По-п'яте, і теоретичний, і практичний матеріал повинен глибоко знайомити державних службовців із правами і обов'язками усіх сторін публічних правовідносин. З цією метою є сенс активно вивчати практику діяльності Європейського Суду. Незважаючи на те, що на сьогодні ще рано говорити про визнання судового прецеденту повноправним джерелом права в Україні, рішення міжнародної судової інстанції, які стосуються порушення прав громадян, повинні поступово формувати нові критерії законності роботи у вітчизняних державних органах управління. Адже статтею 3 Декларації прав людини, до якої приєдналась Україна, проголошено, що жодна людина не може бути піддана поведженню, що принижує її гідність. А за статтею 13 цього документа таке право не може бути порушено особами, які діють як офіційні особи.

Зважаючи на викладене, удосконалення змісту та форм надання правової освіти для державних службовців органів управління можна розглядати як принципову складову адміністративної реформи та програми побудови правової держави в Україні.

УДК 342.922

Є. В. Курінний

*канд. юрид. наук, професор кафедри
адміністративного права і адміністративної
діяльності Юридичної академії МВС*

СТАДІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Минуло шість років як в Україні розпочалася адміністративна реформа. Попередній аналіз її результатів свідчить про об'єктивну потребу державно-владних структур у посиленні науково-правового супроводження адміністративної реформи, ключове місце в якому належить науці адміністративного права [1].

Вивчення адміністративного права було і залишається актуальною проблемою, яка ще більше ускладнюється в сучасних умовах, коли в Україні змінилася не тільки суспільно-політична ситуація, але суспільно-економічна формація в цілому [2].

Розвиток вітчизняної юридичної науки, у тому числі і науки адміністративного права, потребує сьогодні нових методологічних засад, а на зміну звичним, традиційним й усталеним підходам у дослідженнях приходить парадигма, базована на врахуванні якісно нових чинників [3].

Саме це, у першу чергу змушує шукати нові "білі плями", нові прогалини в теорії адміністративного права. Серед низки малодосліджених положень цієї фундаментальної правової галузі, велику зацікавленість викликає проблема об'єкта.

Потреби та інтереси, що складають зміст об'єкта адміністративного права знаходяться у постійному стані своєї реалізації. Така правова категорія відзначається значною динамікою, в основі якої закладені безперервні процеси формування, нормативно-правового забезпечення та безпосередньої реалізації різноманітних груп та інтересів за допомогою відповідних форм владно-управлінської діяльності та адміністративно-правового захисту.

Дослідження об'єкта адміністративного права не можливе в умовах його перебування у стані статичності, бо такі умови зважаючи на викладене вище положення фактично є відсутніми.

Реалізація цього основного елемента адміністративного права — це доволі тривали і складний за своїм алгоритмом дії, які мають свою видову градацію і розглядаються в межах щонайменше трьох стадій.

Перша стадія стосується порядку формування складових об'єкта адміністративного права і характеризується узагальненням окремих груп потреб та інтересів, з поступовим набуттям ними суспільних ознак, шляхом фіксування їх засад у програмних документах політичних партій (блоків партій), які спочатку претендують, а потім виконують роль законодавчих реалізаторів цих сформованих часток адміністративно-правового об'єкта, внесення пропозицій правотворчої ініціативи щодо втілення їх у життя.